

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre 2 frt 60 kr.
Félévre 1 „ 30 „
Nemzedékre 70 „
Egyéni száma ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Hírlap-könyvtár
Növedéknapló
1899. évi 562. sz.

Vilma hollandi királynő.

„Nem a nép van a királyért, de a király a népért“. Ez a jelszava a Hollandia trónján ülő orániai királyi házának. A kicsi, de gazdag Hollandia hatalma tetőpontját az orániai vérből való uralkodók alatt érte el, akik népük javán munkáltak mindenkor. Innen magyarázható meg az a rajongás és szeretet, a melylyel a különben halvérű hollandusok körülvették az ez év szeptember 6-án királylyá koronázott Vilmát, néhai III-ik Vilmos király egyetlen gyermekét.

Vilma királynő csak 10 éves volt, midőn atyja elhunyt, 8 évig tehát édesanyja Emmarégenskirályné kormányozta az országot helyette; emellett azonban anyai kötelességét is a hollandi nép megelégedésére hiven betöltötte, mert leánya nevelését úgy folytatta, hogy a kis Vilma úgy műveltség, mint honleányi érzület dolgában példaképe lett a hollandi nőnek. Vilma királyné eddigi élete legnagyobb részt tanulással, nagy hivatására való előkészülettel telt el; országának

és népének megismerése végett nem egyszer bejárta anyjával Hollandiát, — sőt nagyobb utazásokban is volt része, a külföldi államokat is bejárta, volt nálunk Magyarországon is, a hol különben nem egészen idegen vendég volt a bájos királyleány,

mert anyai részről több magyar főrangú családhoz rokoni kötelékek fűzik.

Említettük már, hogy Vilma királynő megkoronázása és trónra lépése szeptember 6-án volt

Amsterdamban. A nép rajongásától és üdvriadalától környezve szenteltette föl magát a fiatal királyleány népe uralkodójává, esküt, fogadalmat téve népének, hogy az alkotmányt megoltalmazni fogja és minden törvényes eszközt felhasznál arra, amit egy jó királynak tennie kell. A koronázó ünnepen nemesak az európai nagyhatalmasságok képviseltették magukat, de megjelentek ottan a kicsi, de hatalmas Hollandia keletindiai hűbéres fejedelmei is.

Vilma királynő most a legszebb és legfiatalabb koronás fő Európában. A holland nemzet legnagyobb örömmel néz azon nem sokára bekövetkező esemény elé is, a mikor szépséges királynőjük Henrik szászweimár herceget férjévé teszi s maga mellé trónjára emeli, hogy a

daliás és erős fiatal herceg segítsen neki a népei kormányzásában, az orániaiak jelgője alatt gyarapítani Hollandia erejét és hatalmát, Vilma királynőnek is úgy, miként elődjeinek az levén a jelszava, hogy nem a nép van a királyért, hanem a király a népért.

Vilma hollandi királynő.

A hét története.

(Utolsó kísérlet a kiegyezés megmentésére. — Az országos gyász. — A Dreyfus-pört megújítják. — A trónját vesztett kínai császár.)

A múlt hét folyamán a képviselőház is megkezdte az ülésezést, de semmiféle érdemleges munkát nem végzett, hanem azzal kezdte, hogy a tárgyalások megkezdését elhalasztotta néhány napra. Pedig ugyancsak körmére égett már a munka.

Itt áll előtte az állami költségvetés letárgyalása, de a mi legfőbb, itt van a kiegyezés kérdése is, a melylyel ez év végéig végeznie kell a Háznak; mert az Ausztriával való kiegyezés ez év végén lejár, törvény nélkül pedig azután sem lehet el az ország. Sürgetik is már régóta, most megújult erővel, hogy valljon színt, mily módon akarja megoldani a kiegyezés ügyét? Bánffy eddig ezekre a sürgetésekre kitérőleg annyit felelt, hogy a kormány a törvény intézkedéseinek megfelelőleg fog eljárni. Am a törvény szerint, ha Ausztriával ez év végéig alkotmányos uton ki nem egyezhetünk, Magyarországon az önálló vámterületnek kell életbe lépnie. Azt akarná most megtudni az ellenzék, hogy vajjon az esetre, ha a kiegyezési tárgyalások Ausztriával egyáltalán nem vezetnének eredményre, hajlandó-e a kormány az önálló vámterületet felállítani, vagy mit akar?

Bánffy még mindig vonakodik az egyenes választ megadni erre a kérdésre, a mi nem csoda, mert tudvalevőleg abban töri a fejét, hogy ha a kiegyezés nem is sikerül Ausztriával, a gazdasági közösséget azért fentartja olyanformán, hogy kereskedelmi szövetséget köt vele, de önálló magyar vámterület nem lesz sem így, sem úgy. Természetes, hogy félve az ellenzék támadásától, ezt a szándékát a míg csak lehet, nem vallja be. Még mindig bizik abban, hogy az osztrák Rájkszrát, a mely most nyílt meg, elfogadja a kiegyezési javaslatokat; ezért huzza-halasztja a színvallást, félszemmél Bécs felé sanditván, várja mi történik ott, hogy ő is aszerint igazodjék.

Az ellenzék azonban megunt már a sötétben való tapogatózást s elhatározta, hogy addig minden javaslat tárgyalását obstrukcióval (agyonbeszéléssel) fogja megakadályozni, míg Bánffy a kiegyezés kérdésében terveit őszintén elő nem adja. Ha pedig csakugyan azt tervezné Bánffy, hogy a kiegyezés meg nem újítása esetén a törvény világos rendelkezése dacára nem vonná meg a vámsorompót Ausztria meg Magyarország között, hanem kereskedelmi szerződés alakjában tartaná fenn a közösséget: akkor az ellenzék minden eszközt elővenne, hogy a parlamentet megakadályozza e kereskedelmi szerződés megkötésében.

Az ellenzék tehát élet-halálharczra készül a Bánffy-kormány ellen, s ez, hogy elodázza a harc kitérését, néhány napig megint szünetelteti a Házat; szeptember hó végén az Erzsébet királynőről szóló törvényjavaslatot tárgyalatja le, a melyet minden párt elfogad; azután nem tudjuk, mi a szándéka a furfangos székelynek. Az ellenzék azonban állig fel van fegyverkezve s egy tapodtat sem enged, míg Bánffy elő nem rukkol terveivel.

Míg nálunk ekként folynak a harci előkészületek, odaát Ausztriában sikerült munkába állítani a parlamentet. A jó honatyák most nagyon meg vannak szelidülve, mint mondják, az országos gyász miatt; de mi azt hisszük, inkább azért, mert rájöttek az utolsó órában, hogy mégis jó lesz megkötni azt a kiegyezést, mert különben a magyar még önállósítani próbálja magát s ők kiesnek a jövendő magyarságból. Mindemellert kétséges, hogy a kiegyezés törvényjavaslatával idejekorán elkészülnek.

A gyász hatása egyáltalán nem látszik meg a Bécsiekben annyira, mint azt ők állítani szeretnék. Pedig Bécs, a szerencsés Bécs, 600 esztendő fészke a Habsburgoknak, dédelgetett gyermeke a királyi háznak, náluk kél a nap s nekünk csak fáradt sugarai jutnak. S mégis úgy gyászoltuk mi valamennyien a királynőt, mintha igazi édesanyánkat vesztettük volna el benne. Szegény mélyen sujtott királyunk, ha alkalma lett volna összehasonlítást tennie az osztrák meg a magyar részvét megnyilvánulása között, bizonynyal meggyőződött volna arról, hogy a magyarnál semmiféle nép nem lehet méltóbb egy királyi sziv ragaszkodására. Szerencsétlen, boldog emlékü királynénk megértett bennünket, de jobban is huzta őt szive ide miközénk, mint Bécs fiaihoz.

A múlt hét nem volt események nélkül való a külföldön sem. Nagy izgalommal töltötte el a világot az a hír, hogy a Dreyfus-pör megújítását elhatározták. Franciaországban, de a külföldön is óriási párttá nőtte ki magát azok száma, a kik azt állítják, hogy a szerencsétlen Dreyfust ártatlanul ítélték el. Ezek mindent elkövettek feltevésük igazolására, a kormányt s katonai bíróságot gyanúsításokkal halmozták fel s a közvéleményt valósággal lázba ejtették. Végre úgy látszik, a francia kormány sem talált más menedéket, minthogy a pört újra tárgyalatja; ebből aztán teljes bizonyossággal meg fogja tudni a világ, hogy csakugyan hazaárulást követett-e el Dreyfus, vagy ellenségeinek ármánya miatt száműzetett az Ördög-szigetére.

Ázsia óriási birodalmából: Kinából pedig azt jelenti a táviró, hogy Cáj-Tine fiatal kínai császárt erőszakosan megfosztották uralkodói székétől, melyet azután az özvegy császárné foglalt

el. A boldogtalan császárnak az volt a büne, hogy az elmaradt Kinát reformálni akarta; az öreg császárné hiveivel együtt ellensége minden ujításnak s orosz összeköttetéseket tart fenn. Ezért a trónváltás azt jelenti, hogy Kinában az orosz befolyás fog győzedelmeskedni a jövőben, a minék az oroszok ázsiai vetélytársa: Anglia fogja meginni a levét.

Országgyűlés.

A királyné emlékezete.

Szeptember hó 20-ikán még a gyásznak napja volt a képviselőházban. A fekete lobogóktól sötét utczákban fekete ruhában jöttek a képviselők a törvényhozás esarnokába. Az ülés megnyitla előtt, ha a folyosókon szó esett, az csak az volt, hogy az ellenzékiek és kormánypártiak egyaránt adtak kifejezést megbotránkozásuknak a fölött, hogy a bécsiek minő kegyelelsértő módon viselkedtek a nagy temetés alkalmából s hogy a gyász legszomorubb pillanatában is miként igyekeztek kifejezést adni magyargyűlöletüknek.

Szilágyi Dezső foglalta el az elnöki széket s a meghatottságtól nem egyszer rezgő hangon tette meg bécsi küldetéséről jelentését a következőkben:

Tisztelt képviselőház!

A képviselőház koszoruját, melyet megdicsőült királynénk emlékének szánt, e hónap 16-án délután fél 6 órakor elhelyeztük a ravatalra. Az országgyűlés mindkét Házának küldöttsége együttesen járt el s a küldöttségben a képviselőház tagjai igen szép számmal voltak jelen.

A Ház megbizta az elnökséget azzal is, hogy hódolatteljes és fájdalmas részvétét és gyászát Ő felségének, legkegyelmesebb Urunknak és királyunknak alkalmas módon legmagasabb tudomására hozza. Ő felsége kegyessége úgy határozott, hogy 18-án délben 12 órakor a képviselőház és a főrendiház elnökeit együttesen kihallgatáson fogadta. Felsőges Urunk mélyen megindulva fogadta a magyar képviselőház részvétnyilatkozatát és a legmelegebben emlékezett meg azon odaadó és a szívnek mélységéből jövő részvét, ragaszkodás és hű együttérzés számtalan tanuságáról, mely az ország minden részében és köreiben nyilvánult és megbizott azzal, hogy legszivesebb királyi köszönetét a képviselőháznak tudomására hozsam.

— Eljen a király! — hangozott fel az elnöki előterjesztés után a t. Ház minden oldaláról.

Ezután *Bánffy* Dezső miniszterelnök terjesztette elő a megdicsőült királyné emlékezetére alkotott törvényjavaslatot, melynek szövege a következő:

Törvényjavaslat

Ő felsége Erzsébet császárné és királyné emlékének törvénybeiktatásáról.

Ő császári és királyi felségének, Erzsébet

királynénak gyászos elhunytá alkalmából a törvényhozás elhatározza:

1. §. Hogy hön szeretett dicsőült királynénknek, a Haza jóltevő Nemtőjének áldásos emléke soha nem szünő hálánk és kegyeletünk jeléül törvénybe iktattassék.

2. §. Hogy a megdicsőülthöz méltó emlékek az önkénytesen megindult adakozás útján begyülemdő összegek igénybevételével Budapesten föllállítása végett azonnal megfelelő intézkedések tétessenek.

3. §. A tett intézkedésekről, azok eredményéről s az emlék ügyéről, általában az országgyűlés mindkét Házának minden év végén jelentés teendő mindaddig, a mig az emlék tetteleg föllállitva nem lesz.

4. §. E törvény kihirdetése után azonnal életbelép s végrehajtásával a miniszterium bizaltik meg.

E törvényjavaslat szokás szerint a Házban való tárgyalás előtt az igazságügyi bizottsághoz tétetett át.

Bizalmatlansági indítvány.

Szeptember 23-ikán ismét ülést tartott a képviselőház, melyben *Eötvös* Károly a kormánynak a kiegyezési kérdésben tanusított magatartása miatt bizalmatlansági indítványt tett.

A miniszterelnök azt mondotta legutóbb — ugymond *Eötvös* — hogy ő azt fogja tenni, a mit az 1867. évi XII. törvényezikk 68. szakasza és az 1898. évi I. törvényezikk 38. szakasza diktál. Miután e törvény szerint Magyarország ez év végéig az alkotmányos Ausztriával vám- és kereskedelmi szövetségbe nem lépett, az önálló vámterületet kell létesíteni. Mert a törvény csak két módot enged meg: szövetséget vámközösséggel vagy önálló vámterületet vámsorompókkal. Minden más állítás rosszlelkű ámitás. Minden jel arra vall, hogy a kormány meg akarja csak várni, a mig az az idő letelik, a melyben az önálló intézkedéseket életbe léptethetné és az országot azon megmásithatatlan kényszerhelyzet elé akarja vinni, hogy ha más ezim alatt is, de mégis gazdasági közösségben maradjon Ausztriával. Gyáva nemzedékek, hitvány kormányférfiak gyakran meghamisították tiszta törvényeinket. Attól tart most is. Ha a törvényhozás azt sem tudja kivinni, hogy a törvényt az uralkodótól lefelé mindenki megtartsa, akkor minék a törvény? Kéri bizalmatlansági indítványának elfogadását.

A szélsőbal zajosan helyeselte *Eötvös* Károly beszédét s a miniszterelnök csak hosszabb várakozás után juthatott szóhoz.

Báró *Bánffy* miniszterelnök arra kérte a Házat, hogy ne tüzze ki tárgyalásra *Eötvös* Károly bizalmatlansági nyilatkozatát. Abban az esetben — folytatta *Bánffy* — ha a kiegyezési javaslatok tárgyalása az osztrák Reichsrathban meghiusulna, a kormány nem fogja elmulasztani, hogy az országgyűlésnek a kellő

javaslatokat az önálló állandó gazdasági berendezkedés tárgyában megtegye. E javaslatok tartalmáról ma még nem nyilatkozhat, mert e javaslatok még készen sincsenek.

Eötvös erre kifejtette, hogy a miniszterelnök szavai csak fokozzák bizalmatlanságát, mert Bánffy most azt is elárulta, hogy az önálló gazdasági berendezkedésre vonatkozó javaslatok *elkészítve nincsenek*, pedig az év végéig, 3 hó alatt már el sem készülhetnek.

A jobboldal azonban ennek dacára is leszavazta Eötvös bizalmatlansági indítványának napirendre tűzését.

Az elnök javaslatára ezután elhatározta a Ház, hogy tekintettel a tartandó rekviemre, közelebbi ülését szeptember 26-ikán tartja meg.

Nincs napirend.

A hétfői ülésen ismét nem történt semmi sem. Bánffy nem mert előállni a napirendjével, mert tartott az ellenzék felháborodásától, tudva azt, hogy az ellenzék addig minden tárgyalást obstrukcióval akadályoz meg, míg Bánffy színt nem vall, hogy mi a terve a kormánynak a kiegyezés kérdésében. Ezt a tervét pedig Bánffy jónak látja még mindég suba alatt tartani. Ilyen formán a kormány azt indítványozta, hogy a Ház 29-ig ne tartson ülést s akkor a királynéről szóló törvényjavaslatot tárgyalják. Ebbe az elnapolásba természetesen szívesen beleegyeztek a szabadelvű honatyák.

Polónyi Géza: Sulyos mulasztásnak tartja, hogy a jelen nehéz viszonyok közepette a Ház folyton szünetet tartson. Törvényünk van, mely arra kötelezi a kormányt, hogy a gazdasági berendezésünk dolgában olyan időben terjeszzen javaslatot a Ház elé, hogy azok még december 31-ike előtt törvényerőre emelkedhessenek. Semmi sem jellemzi a helyzetet jobban, mint egy nóta, a mely közszájon forog:

Bánffy Dezső azt üzenő,
Elfogyott a napirendje;
Ha még egyszer azt üzeni:
Akkor neki el kell menni!

Ezután a miniszterek néhány interpellációra adtak feleletet.

A választások reformja.

Perczel Dezső belügyminiszter: Apponyi interpellációjára a választási reform dolgában ezt feleli: A kormány foglalkozik a választási törvények revíziójának kérdésével és szándéka a kormánynak erre nézve törvényjavaslatot bemutatni. Előre is kijelentette azonban, hogy a kormány nem szándékozik az ellenzéki oldalról hangoztatott azon javaslatot megtenni, hogy a megtámadott mandátumok fölött a bíraskodást a kuriára bizza.

A Ház a választ tudomásul vette.

Lepsényi megbotozása.

Perczel Dezső belügyminiszter: Válaszolt Mócsy Antal interpellációjára, melyben a kormányt feleletre hívja a rendőrség mulasztása miatt, a mely nem akadályozta meg Lepsényi képviselő bántalmazását. A miniszter kijelenti, hogy a rendőrség tett előleges intézkedéseket, de a bántalmazás mégis megtörténhetett, mert a képviselő nem mindjárt az ülés befejezte után távozott s nem a főkapun. A bántalmazókat pedig azért nem tartóztatta le a rendőrség, mert ösmerte őket.

A Ház a választ tudomásul vette.

A lefegyverezés.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök: A következőket feleli Visontai Soma interpellációjára, melyet az orosz császár körlevele dolgában intézett hozzá: A közös külügyminiszter e nagyjelentőségű és nemes kezdeményezést az általános lefegyverezésre vonatkozólag a legmelegebb rokonszennel fogadta és annak következtében értesítette is az orosz kormányt, hogy ő császári és apostoli királyi felségének kormánya ily békeértekezlet megtartásának tervét szívesen fogadja, s a lehetőség szerint támogatja. Kijelenti a miniszterelnök, hogy a maga részéről is támogatja e törekvést. Az orosz javaslat az összes kormányoknál nagyon rokonszenves fogadtatásra talált; azonban ismeri és nem kicsinyli azon nehézségeket sem, melyek ezen nagy eszme megvalósításának útjában állanak.

Visontai Soma: A választ tudomásul veszi. Ugy a kormánynak, mint a társadalomnak az a feladata, hogy az emberiség békéjének eszméjét tovább fejlessze. Akkor, a mikor a magyar nép a legnagyobb terhek alatt roskadoz, ebbe a szomorú állapotba egy kis világosság dereng belé, a mely reményt nyújt arra, hogy a jövőben ezen állapoton csak némileg is könnyíteni fog.

Jegyzők gyűlése.

Magyarország derék községi és körjegyzői gyűlésre jöttek össze szeptember 26-ikán Budapesten Pestvármegye székházának dísztermében. Érdekes ülés volt. Azok az intelligens emberek, a kik legközvetlenebbül érintkeznek a néppel, a kik átérzik annak minden baját, gondját; elhozták a vidék derűjét, a mezők illatát; egyuttal fölpanaszolták azokat a sérelmeket is, melynek orvoslását a magyar törvényhozástól és a magyar társadalomtól várják. Kivánságuk a jegyzők nyugdíjügyének rendezése; kívánják igazságos fegyelmi törvény alkotását; kérik az önkéntességi jogot a vizsgázott jegyzőknek. Mindezen méltányos óhajok természetesen csak a közigazgatás államosítása esetén volnának teljesíthetők s a kormány a jegyzők küldöttségének tényleg ki is jelentette, hogy a közigazgatás reformjára vonatkozó javaslat már készen van s ennek kapcsán kívánalmaik is törvénynyé válnak, ha csak azt az

ellenzék meg nem obstruálja. Ez pedig eszében sines az ellenzéknek, mert talán senki sem akad a képviselők között, aki ne a legnagyobb készséggel járulna hozzá a jegyzői kar helyzetének javításához. A jegyzői karnak évek óta hangoztatott óhajait mindenfelé rokonszenvvel fogadták s így remélhető, hogy végre valahára eljön az ideje annak is amikor azok megfogynak valósulni. Mi őszintén óhajtjuk, hogy így legyen, mert általánosan ismert dolog, hogy éppen a községi és körjegyzők azok, akikre a közigazgatás legnagyobb terhei hárulnak, mint ennek utolsó kerekére; hiszen nálunk még ma is az a szabály, hogy minél alább áll valaki a tisztviselői lajtorján, annál több munkát varrnak a nyakára. És ez így történik már évtizedek óta, a jegyzők munkaköre folyton nő, mint a hógörgeteg, anélkül, hogy helyzetük valamit is javult volna.

MI HIR A POLITIKABAN?

Beszámoló. *Széchenyi* Aladár gróf vágsellyei választóihoz nyílt levelet intézett, a melyben a politikai eseményekről beszámolva, többek között a kiegyezés kérdéséről így nyilatkozik: Kötelességem kijelenteni, hogy még abban az esetben is, ha egy újabb provizórium létesítésének nem is volnának törvényes akadályai, még ebben az esetben is határozottan ellenezném egy ilyenek behozatalát, mert összes pénzügyi és gazdasági helyzetünket a legnagyobb bizonytalanságnak tenné ki és beláthatatlan bonyodalmakba sodorná. Ugy a politikai, mint a gazdasági érdek, valamint maga a törvény szövege arra utalnak bennünket, hogy az, amit most önálló intézkedéseképen ez év végeig alkotunk, állandó természetű legyen. Felfogása szerint is az önálló intézkedés nem annyit jelent, hogy nyissuk meg a vám-szövetséget, azonban úgy hiszi, hogy a kereskedelmi szerződés kötésének mi sem állja útját. (Majd útját állja az ellenzék!) Mikor ekként megalkudott a helyzettel, hangoztatja, hogy Deák Ferencz nagy művéből egy szemernyt sem engedünk leakudni.

Mócsy Antal a tapolezai kerületben tartott beszámoló-körutat. Beszédében többek között kívánta az egyházpolitikai törvényeknek olyan módosítását, hogy azok egyik vallást se sértsék, minden vallás tiszteletben tartását, és hitvallásos iskolákat, vagyis azt a jogot, hogy minden vallásfelekezet a hozzátartozó ifjúságot saját vallásának szellemében nevelhesse. Ráfogásnak mondotta, azt a híresztelést, hogy a püspöki kar a néppárt ellen van, mert hiszen ez a párt egyenesen a katolikus püspöki kar felhívására keletkezett. Majd áttérve a királyné szerencsétlen halálára, kikelt a társadalom kinövéséi, az anarchisták és szoczialisták ellen.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Ő felsége a király Ferencz Ferdinándnak, a trónörökös családjának látogatására Wallseebe utazott. A felség ott ünnepli eszdes visszavonultságban nevenapját; október első felében aztán Budapestre jön s fogadja a székesfőváros küldöttségét, a mely a magyar főváros lakosságának részvétét tolmácsolja előtte.

A királyné szobra Aradon. Aradon a polgárság körében mozgalom indult meg, hogy a királynénak ott is szobrot emeljenek. Bizonyára több város is fogja követni a vértanuk városának példáját.

Emlékeztető az 1848 49-iki napokra. 1848 szeptember 25. István nádor tisztségéről lemond s jószágára visszavonul.

1848 szeptember 27. Ferdinánd nem erősíti meg a miniszteriumot; Vay Miklóst bizza meg ujnak alakításával.

1849 szeptember 27. Haynau elfogadja a kapituláció föltételeit.

1848 szeptember 28. Lamberget a pesti hajóhidon a nép kihuzza kocsiájából s megöli; a képviselőház vizsgálatot indit. Batthyányt a kormány vezetésére fölkéri.

1848 szeptember 29. Móga altábornagy Sukorónál Jellasicsot megveri.

1848 szeptember 30. Görgői Zichy Ödön grófit, ki Jellasicsesal czimborál, elfogja és a Csepel-szigeten fölakasztatja.

1848 október 2. Jellasics Kisberről Komárom feladását követeli, a mit felelet nélkül hagynak.

1849 október 2. Klapka szabad elvonulás mellett földadja Komáromot.

Tizenegyezer hold a föld népének. A zágrábi káptalan 11 ezer holdas birtokát nem nagybérlnök adja bérbe, hanem felaprózva kiosztja a földmives nép részére haszonbérbe.

Az aradi gyásznapi. Aradon az október hatodikának programmját a nemzeti ünnepeket rendező bizottság megállapította. Reggel 9 órakor gyászmise lesz a vesztőhelyen, a mely alkalommal Csécsi Imre tart szónoklatot, a szobornál pedig a szintársulat énekel. A küldöttségek és az egyetemi ifjak koszorut helyeznek a szoborra, mire Kovács Vincze mond emlékbeszédet. Délben az öreg honvédeket megvendégelik s a szegényebbek fejenkint egy-egy forintot kapnak.

Eltótosodott község. Nyitra város mellett van Mocsonok községe, mely az utóbbi évtizedek alatt egész eltótosodott, az iskolákban tótul tanították az írást és olvasást. Bende nyitrai püspök ezt megtudva, azonnal hozzáfogott a magyar iskolák fölépítéséhez s mindenképpen azon törekszik, hogy visszamagyarosítsa az eltótosodott Mocsonokot.

Gyermekek tüzhalála. Füzes-Abonyban a legutóbbi vásárkor tűz támadt, három ház leégett s az egyik házban három kis gyermek is a lángokba veszett. Szüleik eltávoztak hazulról s gyermekeikre rázárták az ajtót s azok nem tudtak kimenekülni a lángba borult házból.

Sikkasztó postamester. Nagy feltűnést keltett Szegzárdon Tarródy Lajos kölesdi tolnamegyei postamester elfogatása. Tarródy ugyanis 1500 forintot sikkasztott el és sürgönyileg értesítették a szegzárdi kir. ügyészséget, hogy a nevezett postamestert fogassa el. Tarródy Lajos pár évvel ezelőtt már sikkasztott 800 frtot, ekkor azonban a sikkasztást Laky Vilma postáskisasszonyra fogta, a kit a szegzárdi kir. törvényszék a vád alól fölmentett, mert nem bizonyult be a postamester állítása. A hiányzó összeget Tarródynak kellett megtérítenie, a ki most újból bajba került. A hiányra most a posta-igazgatóság kiküldött tisztje jött rá, a mint a kölesdi postát rovanosolta.

Lelketlen anya. Bojár Teréz vasalónénak a nyáron hirtelen elhalt kétesztendő Imre nevű fiaeskája. A vizsgálat kiderítette, hogy az ártatlan gyermeket a minden emberi érzésből kivetkőzött anya a szó teljes értelmében agyonverte, mert a boncoló orvosok nem kevesebb, mint hetvenkilenc sebhelyet találtak, melyek nádpáleaütéstől származtak. A mult héten tartott tárgyaláson Bojár Teréz azt adta elő, hogy azért verte meg a gyermeket, mert nagyon piszkos volt.

— De legalább megbánta tettét? — kérdezte az elnök.

— Már akár bánom, akár nem, nem tudom feltámasztani — válaszolta hetykén a bestia.

A törvényszék a lelketlen anyát halált okozó súlyos testi sértés miatt harmadfélévi fegyházra ítélte.

Ellopott gyár. Aradon hallatlan eset történt. Egy egész gyárat elloptak. Az ottani Lusztig-féle keményítő-gyárban ugyanis hosszabb idő óta szünetelt a munka s mikor a minap bementek a gyárba, a föl-szerelés legnagyobb részének csak hült helyét találtak. Elvitték a betörők az esztergályos-szerszámokat, gépszijákat, állványokat stb., a melyek értéke tekintélyes összegre rug. A rendőrség kiderítette, hogy a betöréseket szervezett banda követte el, a melynek tagjai; Manits Flóra, Schneider Péter és Farkas István csavargók voltak.

Kocsis és tanító. Régi panasz már az, hogy az udvari körök egyáltalán nem akarnak különbséget tenni a nemzet napszamosai s az udvari kocsisok között. A hivatalos lap minapi közlése is elég bizonyosság erre, a hol elvan mondva, hogy a király Horváth József ságvári róm. kath. nyugalmazott kántortanítónak, a népoktatás terén szerzett érdemei elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta s ugyanott Siepl József udvari kocsisnak s Merez Menyhért udvari háziszolgának is a koronás ezüst érdemkereszt adományozásáról ad hirt.

Álarezos rablók. Hajdu-Dorogon a mult szombaton éjjel három álarezos férfi tört be Tóth Mihály asztalos lakásába s az otthon egyedül levő Tóth Mihály-nétől pénzt követeltek. Az asszony sikoltani kezdett, de az egyik álarezos torkon ragadva, a vetett ágyra teperte, párnát dobott az arezára s késsel fenyegette. Ezalatt a másik kettő összeszedte az arany ékszereket s a készpénzt, de ezzel még nem voltak megelégedve. Követelték azt az összeget, melyet a férje előtte való nap egy vállalatért kapott, de az asszony azt mondta, hogy azt már a faraktárba fizették be az anyagért. A három rabló ekkor az asszonyt megfenyegetve, sietve eltávoztott. A nemsokára hazatérő férj a szegény nőt halotthalványan, félelemtől reszketve találta, ki nyomban elbeszélte a történetet s azt is, hogy a vállalatból kapott tetemesb összeget sikerült észrevétlenül a párna alá rejteni, melyre később a zshiványok leteperték. A tetteseket nyomozzák.

Elgázolt hintó. Gavosdia és Karánsebes között a bukaresi gyorsvonat egy kétfogatu hintót gázolt el. A bentülő ember rögtön szörnyet halt.

Megölte 5 krajczár miatt. Ágya aradmegyei községben Kis Ferencz törvénybíró a minap 5 krajczárt adott pálinkára Varga Lajos elzüllött munkásnak, hogy azt majd ledolgozza. E héten, hogy kukoriczát törtek a bírőéknál, el is küldtek Vargáért: szükség van rá, siessen. De bizony az ember Varga nélkül jött vissza. Erre a bírő legényfia ment el Varga után, kire rá is akadt nemsokára egy istállóban. A csavargó pénz nélkül nem akart munkába állni.

— Nesze, kapsz pénzt! mondta a heves bírőfi s úgy fejbe vágta egy baltával Vargát, hogy szétrepedt a koponyája s több halálos vágást mért még rá. Varga hörgött néhányat s néhány percznyi kinlódás után kiszenvedett. Kiss önként jelentkezett a járásbiróságnál.

Előfizetési felhívás.

Az október 1-én kezdődő évnegyeddal új előfizetést nyitunk a „*Független Ujság*“-ra.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, a kiknek előfizetésük e hó végén lejár, hogy előfizetésüket a részükre külön levélben megküldött postautalványon mielőbb megújítani sziveskedjenek.

Az őszi idő beálltával több alkalom nyílik az olvasásra, de különben is oly fontos politikai és közgazdasági események előtt állunk, hogy minden magyar hazafinak tudomást kell róla szereznie.

A „*Független Ujság*“ a jövőben is hű tüköre lesz a magyar nemzet politikai és társadalmi igaz törekvéseinek és ezért reméljük, hogy t. előfizetőink pártfogásukkal továbbra is támogatni fognak.

Előfizetési ár:

Egész évre 2 frt 60 kr., félévre 1 frt 30 kr.

Előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) küldendők.

Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

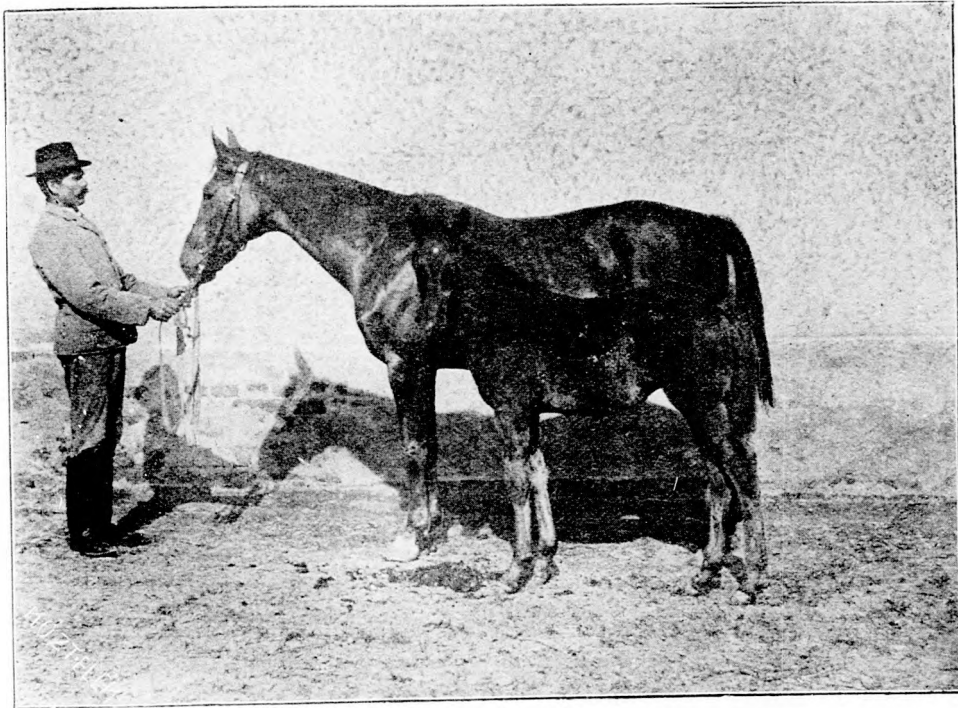
szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

GAZDASÁGI DOLGOK.

Katonai mustralovak a lótenyésztésben.

A közös hadsereg évenként 4500 hátslovat és 700 igáslovat szokott remondáknak megvásárolni,

1. ábra. Kimustrált katonai kancza 3 hónapos esikóval.

ugyanazon mennyiségnek megfelelő számú lovat tehát az őszi hadgyakorlatok után kimustrálnak és nyilvános árverés útján értékesíteni szoktak.

Ezeket a mustralovakat rendszeren a lókupeczek ölesón szokták megvásárolni és azután egy kissé kiesiszolva, szép nyereséggel adnak tovább. Mert ezek a mustralovak nem valamenynyien teljesen elkoptatott, öreg és hasznavehetetlen állatok, sőt ellenkezőleg igen sok fiatal és jó ló van közöttük, többnyire csak oly hibájuk szokott lenni, a mely miatt a katonaság nem használhatja, de közönséges használatra nagyon is alkalmasak.

Az ilyen fiatalabb kimustrált kanczák nagyon alkalmasak a tenyésztésre, mert ezek mind kitünő véri lovak és mert a katonai szolgálat alatt jól kipróbálták őket.

Ha tehát az ilyen lovak-

nak öröklő esonhibájuk nincs, a tenyésztésre elsőrendü anyagot képeznek.

Ennek szép példáját mutatja a baranyamegyei turonyi uradalom.

Ebben az uradalomban öt év óta az őszi katonai mustraló-vásárokon rendszeren nagyobb számú kanczát vásárolnak és a jobb anyagot tenyésztésre használják. Az ilyen kimustrált kanczák után való

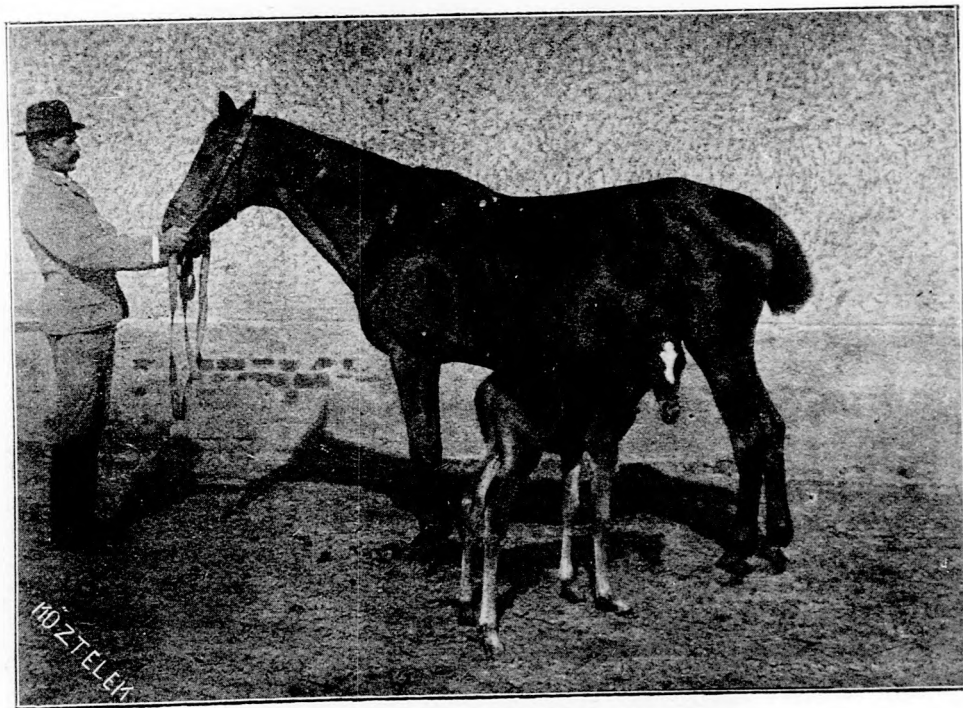
esikókat katonai remondalovaknak 250—300 frtért adják el és tiz esikó közül rendszeren nyolez jól beválik. A turonyi uradalom ilyen kanczáiból kettőt esikójával együtt bemutatunk.

Országszerte mindenütt most licitálják a katonai mustralovakat. A ki teheti, vegyen kanczát. Az ilyen ló a 70—80 frtot bizony megérdemli.

Az őszi szántásról.

Az őszi szántás feltrágya, mondja a közmondás és mégis mily sok gazdaságban nem alkalmazzák, pedig a trágyában különben sem igen bővelkednek. Az őszi szántás egyike a legfontosabb gazda-

sági munkáknak, melyet elmulasztani sohasem volna szabad. A gazdának minden erejével arra kellene törekednie, hogy a mikorra az eke kifagy a földből, szántatlan tarlója ne legyen, hanem lehe-

2. ábra. Kimustrált katonai kancza 1 napos esikóval.

Az első uniformis.

első uniformis.

tőleg mélyen felszántva barázdákban feküdjék. Az őszi szántásból származó főbb előnyök a következők:

A tél fagyja a talajt jobban átjárja, megporlasztja, ez által a talajban levő, de nehezen oldódó tápanyagok könnyebben oldhatók s így a növény által felvehetőkké lesznek s így a tavasszal elvetett növény több táplálékot talál, erőteljesebben fejlődhetik és ezért többet is teremhet.

A téli nedvességből többet tud a talaj magába színi, mint a meg nem szántott, összetömődött, már pedig a mi viszonyaink között, a hol a szárazság igen gyakori, felette nagy fontosságu, hogy a téli nedvességből minél több jusson és maradjon a talajban. Minden tavaszi szárazság alkalmával lehet tapasztalni, hogy az őszi szántásba vetett tavaszi gabona sokkal tovább bírja a szárazságot, sokkal kevésbé sínyli meg azt, mint a tavasszal felszántott tarlóba vetett, a mi legjobban bizonyítja, hogy az őszi szántást kapott földben több a nedvesség. Ezen módon a téli esapadékot juttathatjuk tavasszal a növényeknek.

Az ősszel megszántott földet tavasszal sokkal korábban elerethetjük, mint azt, a mely első ízben csak tavasszal lesz megszántva. Minden gazda tudja, hogy a korai vetés biztosabb mint a késői, a miért is a gazdák azon vannak, hogy a tavaszi gabonát azonnal elvessék, a mint a fagy kiáll a földből. Az őszi szántásnál ez meg is tehető, mert a talaj felülete hamarabb megszikkad mint a nem szántotté, dacára, hogy több a nedvesség benne. Ez onnan van, hogy a szántott föld porhanyóbb, mint a szántatlan és ezért a mélyebb rétegben levő víz nem tud olyan könnyen és oly mennyiségben a felületig huzódni, s ha a felületről a víz elpárolgott, a talaj megszikkad s bevethető. A nem szántott földben a felülről elpárolgó víz alulról pótoltatik mindaddig, míg a benne levő víznek egy jelentékeny része veszendőbe nem ment, megmunkálása tehát később következhetik be és ekkorára a téli nedvességnek egy jelentékeny része veszendőbe megy.

A csakis tavasszal szántott föld rendszerint rossz munkát kap. egyrészt, mert a gazda, nehogy nagyon elkéssék a vetéssel, megszántja még mielőtt kellőleg megszikkadt volna az, másrészt meg, hogy szaporább legyen a munka, sekélyen szánt s mind a kettő nagy hiba. A nedves földnek szántása — a homoktól eltekintve — méreg a növénynek, mert rosszul munkált, nem porhanyó, hanem tömődött, rögös földben kell a gyökérnek megélni, fejlődni, a miért az kellőképpen ki nem képződik, gyenge marad, a minek a folyománya, hogy a növény földfeletti része is silány, gyenge lesz, természetesen végeredményképpen kevés lesz a termés. A gazda sokszor csudálkozik, hogy tavaszi vetése gyakran, a mint az idő szárazra válik, elkezd sárgulni, minden külső ok nélkül. Ennek rendszerint az az oka, hogy nedvesen szántották a talajt.

A sekély szántás pedig azért hiba, mert a

gyökérzet sekély rétegben tud terjeszkedni, a mi kellő kiképződését szintén gátolja, de meg az ily sekélyen szántott földön a szárazságot hamarabb megérzi a növény, miután a gyökérzet nagy része a legfelső, tehát leghamarabb kiszáradó talajrétegben székel.

Az őszi szántást tavasszal a korai és középkorai vetések alá csak kivételesen kell megszántani, hanem vagy csak boronával vagy extirpátorral készítjük el tavaszi vetés alá, a mi nem csak szaporább, hanem jobb munka is, mint a tavaszi szántás, mert mint a tapasztalat bizonyítja, ez által a talaj téli nedvességét jobban megőrizzük, a termést tehát ez által biztosabbá tesszük.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy az őszi szántásnak igen sok jelentékeny előnye van, a miért nem volna szabad azt elhagyni.

De az még nem elég, ha ősszel a talajt úgy, a hogy megszántjuk, azon kell lennünk, hogy a munka lehetőleg jól végeztessék. E tekintetben különösen két dologra figyeljünk, hogy lehetőleg mély és nagy felületű legyen a szántás. A mélységet illetőleg a növények és a talaj szerint változhatik az. Az olyan talajban, a melynek termelésre alkalmas rétege elég mély, egyes növények alá, mint például a répa 30—35 cm-re is szántunk, a legtöbb tavaszi vetemény azonban kevesebbel is beéri, de azért azon legyünk, hogy a szántás mélysége lehetőleg legalább 20 cm. legyen.

Minél nagyobb a szántás felülete, annál jobban megporlaszthatja azt a fagy, legnagyobb felületet pedig akkor kap a szántás, ha a barázda mélysége úgy aránylik a szélességéhez, mint 1¹/₂: 1¹/₄-hez, vagyis ha 20 cm. mély szántásnál a barázdát 28 cm. szélesre vesszük.

Cserháti Sándor.

Gyümölcsfák betelepítése. A tél közeledtével a gyümölcsfák betelepítéséről kell gondoskodni. Ez abban áll, hogy a száraz gallyakat lenyessük, a hernyófészkeket leszedjük, a törzset és az összes vastagabb gallyakat drótkéfével a mohától és a bogarak fészkeitől megtisztítjuk és a törzset és a vastagabb ágakat agyag, marhatrágya és mészből készült péppel bekenjük. Végül a fák alatt a talajt megritkítjuk és ha lehet megtrágyázuk. A fák ezt az őszi gondozást nagyon meghálálják.

MEGJELENT a

Köztelek Zsebnaptár.

Szerkesztik:

Szilassy Zoltán és Rubinek Gyula,

az O. M. G. E. titkárai.

Ára bérmentes küldéssel 1 forint 60 kr.

Megrendelhető a

„FÜGGETLEN UJSÁG” kiadóhivatalában

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Magyar szent Erzsébet . . .

*Megesett a szived, megesezt mirajtunk,
Magyar szent Erzsébet, bu alatt, hogy hajlunk,
Megesezt a szived, hogy e hon oly gyászos,
Feltetted magadban: megrájtod, megájtod . . .*

*Leszálltál az égről magyar szent Erzsébet:
Lehoztad magaddal mennyei szépséged.
Feltűntél hazádban apáid trónjára
S megkondult a boldog megrájtás órája . . .*

*A fény, mely sugárzott koronás képedről:
Leszedte a bu-gyász szennvedő népedről . . .
Megesillant szemében a derűs ég képe,
S rátapadt a remény, vérező sebére . . .*

*Anyja löl árcának, szegénynek istáppja,
Nyomodba nőtt, nyíltott a hála virága,
Ugy terél, mint annyi százéccel szoktál rég:
Ugy jártál köztünk, mint eleven oltárkép . . .*

*Óh milyen oltárkép! óh milyen madonna! . . .
Fiad, szép reményünk, ott vérezett karodba . . .
Ijja életét kioltó fegyvernek,
Élettől sajojott szennvedő szent lelked . . .*

*Szép, esodás szemedből fénylett a mennyország,
Bas könnyű fűrésztő lilium szép orezád . . .
Szívünkbe nyíltat át zokogó fájdalomad;
Visszhangja kelt bennünk, vesztesség, bánatnak.*

*Szennvedő Asszonyunk! oltárkép — oh gyászos!
Mért kellett még jutnod martirkoronához?!
Mért hívott a nagy ég? mit végzett felőlünk?
Hogy szemünk láttára úgy ragadt el tőlünk?! . . .*

*Minek hívott az ég? hiszen már ott jártál
A teremő fényes ragyogó trónjánál.
Hegyeknek, völgyeknek, vizeknek mélységén,
Nézhettél rád szeme aranyos kék székén . . .*

*Minek hív fel az ég? minek, tán csodát tesz:
Leküldi a békét, e föld mennyország lesz?
Maga lesz tán hazánk, fénytverő nagy tornya,
Hol lehull a világbékének horgonya.*

*Minek hív fel az ég, fájdalmas Nagyszony?
Talán, hogy hazánkra csillagot ragaszson?! . . .
Azért, hogy legyen e tündöklő szép csillag
Sugara balzsamul bubánat és kinnak?! . . .*

*Akármért kellettél, akármért tüntél el,
Nyomodra borulunk czipruslomb füzérrel,
Nyomodban esdeklünk: emeljed fel áldva,
Lilium két karod ez árva hazára.*

*Emeld fel . . . s ha újra butól zord az orezánk,
Jöjj apád trónjára! újra jöjj le hozzánk!
Áraszd ránk melegét lelkednek — te fényes
Szép csillag, királynénk, magyar szent Erzsébet!*

Petrus Jenő.

Szamár a hintóban.

A Pethőczy familia állandóan künn tartózkodott nagy kiterjedésű pusztáján. Az öreg Pethőczy akarta ezt így. Gazda volt a szó teljes értelmében s sohasem vezérelte egyéb vágy, csak a természet, a föld. De meg nem is érezte szükségét annak, hogy közelebb huzódjék a társadalom központjához. A pusztától szép ákáczfásor vezetett ki az országutra s ezen másfél óra alatt kocsin el lehetett jutni Göröncsére.

Pethőczyék csak ritkán rándultak be Göröncsére, nagyon hozzászótkak ehhez a szép, csendes ősi fészekhez. De nem úgy a Pethőczyék babaarezu Piroskája, ki nap-nap után kénytelen volt ezt a kis utazást végigszenvedni. Piroskát nevelőintézetbe iratták s a Pethőczyék kocsisának ugyszólván egyéb feladata sem volt, mint ezt az édes terhet reggel el és délután hazaröpíteni.

Jóska, a libériás kocsis büszke is volt ám, hogy a családnak ezt a legnagyobb kincsét az ő korlátlan kezeire bízták.

Nem mult el nap, hogy az öreg Pethőczy ne intette volna:

— Aztán csak óvatosan hajts Jóska fiam. Ne feledd el, hogy reád bizom legszebb büszkeségemet.

— Nem lesz baj nagyságos uram — mondotta Jóska s mikor a hintóval lekanyarodott az országutra, megeresztette az istrángot, persze suhintott az ostorával s a két szép fekete esikó versenyt repült a széllal.

Persze Piroska ilyenkor mindig megjutalmazta holmi elesent szivarok alakjában, melyek a Pethőczy szekrényéből kerültek ki.

Pethőczyéktől félórányi távolságra közvetlen a göröncsei országut mentén huzódott el Nobel Ármin borkereskedő nagy kiterjedésű uradalma. A Nobel-familiának nagy hire volt az egész vármegyében. Pazarul költekeztek s minden módon szerepelni kívántak az előkelőbb társadalmi körökben. Mikor az öreg Nobelt a dzsentri-kaszinó beválasztotta választmányi tagjai sorába, hirtelen felszökött a Nobel-esalád tekintélye. Az öreg Nobel elhatározta, hogy fiából, a 19. tavaszt élt Dolfi gyerekből is dzsentrit nevel. Megtanította lovagolni, vivni, kártyázni s mikor Dolfi mindezeket elsajátította, egy esomó böles tanács kíséretében felavatta a fiatal dzsentrik sorába.

Nem tudni, hogy Dolfi ezen böles tanácsoknak mennyire felelt meg, de az tény, hogy a Pethőczyék szép Piroskája iránt roppant kezdett érdeklődni. Nap-nap után megleste a portájuk előtt elrobogó hintót s nagyokat köszönt a hintóban ülő szösze, szép babának.

Később jó borraivalóval rábirta a Pethőczyék kocsisát, hogy kapujuk előtt lépésben hajtsen. Egy izben még azt is megkérdezte Jóskától, hogy a kisasszony érdeklődik-e némileg iránta?

Jóska az ő hamisítatlan őszinteségével nyomban megfelelt:

— Hát érdeklődni, úgy hiszem érdeklődik, mert többször kérdezte már tőlem, hogy lehet valakinek oly nagy orra, mint a nagyságos ifiurnak.

Dolfit ez nem ejtette kétségbe. Az orrából — gondolta — legfőlegb lefürészeltet valami híres specialistával egy darabot s mégis megszerzi magának ezt az angyali teremést.

Történt pedig valamely napon, hogy Jóska szerencsétlenségére neki hajtott egy kiálló fatuskónak s a hintó egyik kereke izzó-porrá törött. Jóska úgy legurult a bakról, akár csak egy alma. Egy pillanat alatt talpon volt s nem törődött azzal, hogy homloka vérzik, odarohant Piroskához, nem történt-e baja.

Piroskának az ijedtségen kívül nem történt baja, csak aggódva nézett Jóskára:

— Jaj, mi lesz most velünk?

— Sohse aggódjék kisasszony! — mondá Jóska. — A hol nagy a veszély, ott közel van Dolfi.

S tényleg néhány percz alatt ott termett Dolfi s nem telt bele egy negyedóra, pótolva volt a kerek s a hintó tovagördült Göröncsére.

Piroska egy hangos köszönöm-mel jutalmazta Dolfi szivességét és ez őt valóságos önkivületi állapotba hozta. Ily szivesség után — gondolta magában — neki már némi jogai is lehetnek Piroska irányában. Ezek a jogok pedig abban nyilvánultak, hogy most már lóháton leselkedett az országuton s mikor Piroska arra kocsizott, tőből szakasztott rózsákat dobálgatott be a hintó ablakán.

Piroska egy ideig csak türte Dolfinak ezt a különös sportját, de végre is kifogyott a türelméből s elpanaszolta otthon kényelmetlen helyzetét.

Pethőczyék nem akartak Nobelékkal feszült viszonyba kerülni, családi tanácskozást kezdtek Dolfi megrendszabályozására, de eredményre nem jutottak.

Jóska, midőn hirül vette, hogy a családi tanácskozás nem birt gyökeres eszközt találni Dolfi kiábrándítására, elhatározta, hogy ezt ő maga a család tudtán kívül hajtja végre.

A rákövetkező napok egyikén Piroska hirül vette, hogy Dolfi nagy meglepetésre készül az ő számára. Hogy ezt a meglepetést kikerülje, aznap otthon maradt.

Ez éppen kapóra jött Jóskának. Nagy titokban befogott s a Pethőczyék szürke vízholdó szamarát nagy nehezen besegítette a hintóba. Elkészülve ezzel, a nagyfülü pasasér roppant bámulatára neki vágott a göröncsei országutnak.

Dolfi már ott ögyelgett az országuton hatalmas rózsabokrétával a kezében. Elhatározta, hogy ma személyesen nyújtja be a csokrot Piroskának. Megpillantva a hintót, messziről elkezdett Jóskának intetetni s tényleg közvetlen előtte meg is állította a csikókat Jóska.

Dolfi dobogó szível szökött a hintó ablakához

s már egyik kezével be is nyult a bokkrétával, mikor a hintóban levő pasasér e nem várt meglepetésre kidugja fejét s hosszú füleit előre szegezve, belezug Dolfi fülébe: i . . . i há . . . há!

A hintó már rég eltűnt a látóhatárról, de Dolfi még mindig ott reszketett azon a helyen, göresösen szorongatva kezében a bukétát.

Másnap Piroska már akadály nélkül ért be Göröncsére. Dolfi pedig elutazott, hir szerint Londonba, Párisba, világtapasztalokat szerezni.

Reim Lajos.

Szőlőhegyen.

*Bámulatba ejt a buján termő határ,
Értelemben nagyobb lesz, a ki rajta jár;
Az erdő meg? . . . Hej, ez ám a helye annak,
Hol a szivben igaz szándékok fogannak!*

*Hol a kedvet, lelket ébresztő fűrt terem,
Vülám indulat vesz erőt az emberen,
Oh, én megcsodálom itt is a Teremtőt
Ámde legvigabban itt dicsérem én őt! . . .*

*Mint a viruló, szép, fiatal menyecske,
A dúsgazdag töke bőséggel kecsgetet.
A míg ezt szemlélem, olyan kedvem támad:
Füttyszóba öntöm a legszebbik nótámat . . .*

*Fiatal fehérnép szembe kerül velem,
Járása szapora, lépése nesztelen,
Fején tele véka, kis kas a kezében . . .
Kis lánya utána megaprózza szépen.*

*A míg a menyecske szépségét szemlélem,
Szóval csupán csak a gyümölcsét dicsérem . . .
„Tetszik tán“ — mondja ő — „egyék egy baraczkot,
Ha már eddig olyan dicsérve marasztott!“*

*A tökesorok közt kaczagó leány nép.
Kötöz az egyike, másika sarjat tép,
Harmadik meséli, a míg karót ver le:
Hogyan biztatta a Palit türelemre.*

*Pajkos kaczagásuk alig csendült még meg,
Piszszengetve máris csesendesülének . . .
„Ne bomolj, te hékás!“ — hangzik arra tálnan —
„Nem hamis a zúzád? . . . Talán nem is úgy van!“*

*Benn a dülő végen, ott ám csak az élet!
Az öreg baraczkfa ifju seregé lett . . .
„Hü, ni te, gyerekek! ezt én sohse hittem,
Ni, de mennyi már az érett baraczk itten!“*

*Egyikük a fán van, az osztja a zsákmányt,
De leges-legelébb ő eszik meg néhányt.
Erre megnő a zaj . . . de többé nem kéri:
Szörnyün átkozzák a nagyhehető bélt! . . .*

A hajlék elején ül két koros vendég,
A házigazdájuk a pinczében van még.
Hallgatják a hordó konogó zenéjét
Míg a kék pipafüst karikáit nézik.

Im telj lopóval jön már föl a gazda,
Tartja ujja hegyén, arczához támasztja.
A folyó aranyrakól két pezsegő habja,
A mint a nagy üregkancsóba folytatja...

Csendesen kezdik el, a világ sorjával,
A hazának ezer meg ezer bajával.
S mire egyszer-kétszer kocintanak rája,
Fölhangzik lágyan a honfiba' danája...

Mikor elhallgatnak, sóhajuk elmarad:
Szerelmes nótá két szomszéd dűlő alatt...
Csak a nótá végén szól az egyik vendég:
„Hej, csak mi még egyszer fiatalok lennénk!”

S ismét megindul a kancsó arany rére,
S csendes megnyugvás száll a rének szívére...
Mire hazatéröt mutat az órájuk,
Szent János áldása kétszer is száll rájuk.

Gerley Széver.

Képünkhöz.

Az első uniformis. Hazahozta a katonaszabó a huszárönkéntes ur részére az egyenruháját. Erre a kiváló ünnepre egybegyűlt az egész család; a nővérek segélyére vannak az önkéntes urfinak az első uniformis felöltésében. Soha így többé ki nem lesz adjusztálva egész katonaeletében, mint most, amikor gyöngéd női kezek tüntetik, simítják el még a legkisebb ráncokat is a huszárattilán. Az önkéntes arczáról az önelégültség és önhietség tudata tükröződik vissza; esipetnyi bajuszkáját merész hajlásuvá pedri s szinte dagad a mellén a sujtásos zsinóros attila, mikor hallja innen, is onnan is: „Hej de fess huszár a mi fiunk!” A mama jóleső örömmel, szemüvegen nézi deli katonafiát, a papa pedig félrehúzódva újságolvasásban merül; lehetséges azonban, hogy nem is olvas az öreg ur, hanem visszagondol a rég tovatűnt szép időkre, a mikor őt is ekként adjusztálták ki az első uniformisban; s ő is ilyen fess huszárgyerek volt hajdanán. Az önkéntes urfi szintazonkép fess huszárgyerek, esakhogy ha majd elkövetkeznek a keserves idők, a lovaglás, kirukkolás meg a rajtsul, biz istók nem fogja ilyen rózsaszínű szemüvegen nézni a világot mint most, amikor a család kicsije, nagyja, ifja, öregje gyönyörködik a deli huszárönkéntes fiuban. Ezt a kedves jelenetet ábrázolja mai szép képünk, amidőn az első uniformist felölti az önkéntes ur s nővérei igazgatják rajta a szép esillogó huszáranczugot.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Balog Imre urnak. Ellenfelének igaza volt, mert a főpapi birtokok között legnagyobb tényleg a nagyváradi római katolikus püspöké (189,933 hold), ezután következik a nagyváradi görög katolikus püspök 130,808 holddal, míg a kalocsai érseki uradalom csak (!) 23,143 hold. A káptalanok között leggazdagabb az egri káptalan 91,702 holddal; a herezegprimás csak 100 holddal gazdagabb. Óriási vagyon fekszik tehát a papi javakban, azonban egyetlen papi uradalom sem közelíti meg az Eszterházy Miklós herezeg birtokát, amely több mint 420,000 holdat tesz ki. Ő a leggazdagabb magánbirtokos Magyarországon. Az uralkodó család magyarországi birtoka csak 96,912 holdat tesz ki. Leggazdagabb azért mégis maga a magyar állam, amennyiben földbirtokai mindösszesen 2,816,418 kat. holdra rugnak.

S. J. urnak, Nagy-Köszmály. 1. Üzletvezetőségek vannak a következő helyeken: Budapest-jobbparti, Budapest-balparti üzletvezetőség, szombathelyi, miskolci, szegedi, debreczeni, kolozsvári, aradi és zágrábi üzletvezetőség. Címe bármelyik üzletvezetőségnek; A M. Kir. Államvasutak Tek. Üzletvezetőségének; ezután jön az illető üzletvezetőség székhelye. Közelebbi cím, bármelyikhez fordul is, nem szükséges.

2. Posta- és távirtdaigazgatóságok vannak Budapesten, Kassán, Kolozsvárott, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Sopronban, Temesváran, Zágrábban. A budapesti ezime ez: Tekintetes Budapesti m. kir. posta- és távirtdaigazgatóságnak, Budapest. A megszólítás a folyamodványban ez: Nagyteljesítési Igazgatóság! Ha valamely altisztai állás elnyeréséről van szó, melléklendő a keresztlevél s erkölcsi bizonyítvány. Katonaviselt egyének előnyben részesülnek.

3. A kereskedelmi miniszter ezime a következő: Nagyméltóságu Báró Dániel Ernő urnak, Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter, Budapesten. A megszólítás a folyamodványban ez: Nagyméltóságu Miniszter Ur! Kegyelmes Uram! Levél irását feleslegesnek tartottuk, mert mindezeket mások hasznára itt is elmondhattuk.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Gőzcséplők

Pontos cím:

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR

részvénytársulat

BUDAPESTEN.

Ekek

Magyarország legnagyobb és egyedüli

gazdasági gépgyára,

mely a gazdálkodáshoz szükséges

összes

gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL

és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

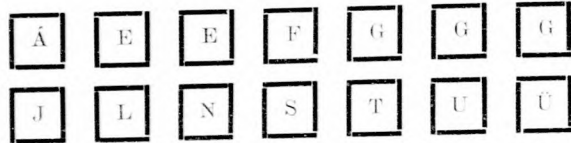
Szecsavágók
Morzsolók

Borpresek

Vetőgépek

Összerakó-rejtvény.

— Szoboszlai Gyula-tól. —

Helyesen olvasva egy magyar hetilapnak a címét adja.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október 10.

Budapesti piaci árak.

Budapest, október hó 1-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) Buza 76—81 kg tiszaviléki 8.95 frttól 9.70 frtig, pestviléki 8.90 frttól 9.15 frtig, fehérmegyei 8.95 frttól 9.70 frtig, bácskai 9.20 frttól 9.50 frtig, bánási 8.70 frttól 9.50 frtig.

Rozs 70—72 kg. 7.30 frttól 7.40 frtig.

Árpa: takarmánynak 60—62 kg. 5.60 forinttól 6.00 frtig, étetni való 62—64 kg. 6.50 frttól 7.00 frtig, sörfőzdei 64—66 kg. 7.20 frttól 8.20 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.75 frttól 6.05 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.15 frttól 5.25 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	16.10	15.50	14.90	14.30	13.60	12.80	11.60	9.60	5.40

ORSZÁGOS MAGYAR

KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ-SZÖVETKEZET

BUDAPESTEN, VIII. ker., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: Teleki Géza gróf. Alelnök: Csávossy Béla. Igazgatósági tagok: Andrássy Géza gróf, Bujanovics Sándor, Dessenffy Aristid, Püspöky Emil, Rubinek Gyula, Szentkirályi Kálmán, Szilassy Zoltán, Szonyi Zsigmond, Teleki Sándor gróf. — Vezérigazgató: Szonyi Zsigmond.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának: folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítva fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A szövetkezet elfogad

6 és 12 évre szóló jégbiztosításokat

is és a feleknek 6 éves biztosításnál 10%, 12 éves biztosításnál 20% díjengedményt ad, mely a díjból évről-évre levonatik. A jégbiztosítási feltételek mindenben a gazdák kívánalmainak felelnek meg.

Kis gazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal termésüket biztosítják 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az **Igazgatóság Budapestben, (József-körut 8. sz.)** és a **vidéken létesített ügynökségek.**

Buzakorpa, finom 4.50-4.55, durva 4.00—4.15 frt zsákkal együtt
Marhavásár fizetnek páronként: *elsőrendű jármos ölkörért* 317—355 frtig; *középmínőségűért* 270—285 frtig; *gyenge minőségűért* 200—240 frtig; *hízott magyar és tarka ökör jobb minőségű,* mm.-ként élősúlyban 30—35 frtig, *hízott magyar és tarka ökör közepmínőségű* 28—32 frtig. *Fejős tehén,* magyarfajta 28—30 forintig, tarka 20—23 frtig mmként. *Élő borjú* 1 kgr. élősúlyért fizetnek minőség szerint 28—46 krt. *Vágott borjú* 1 kgr. hussúlyért fizetnek 56—59 kr.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élősúlyban 4% és 45 kgr. levonás az életre. *Elsőrendű* 300—380 kgr. nehéz sertésért 59—59½ frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 60—60½ frt.

Baromfivásár. *Lud,* sovány, páronként 1.80—2.70 frtig, *kacsa* 1.80—2.80 frtig, *tyúk* 1.00—1.20 frtig, *csirke* 65 kr.-tól 120 krig, *kappan* 1.80—2.50 frtig, *pulyka* 1.60—5.00 frtig.

Vegyesek. *Tojás* 100 db. 2.20—2.50 frt. *Szalonna* 58—62 krajezár. *Vaj* Ia. 810—120 kr., IIa. 70—110 kr. *Olvasztott vaj* 60—60 kr. *Méz* sárga csurgatott 40—70 kr. *Burqonya* sárga 190—2.25, rózsa 1.30—1.80, közönséges 1.10—1.50 kr., *paprika* 30—60 frtig, hüvelyes paprika 18—52 frtig métermázsánként.

Juhvásár: *hizlatt ürü* páronként 20.00—22.00 frt, *feljavított juh* 16—18 frt, *kiverő juh* 11.00—12.00 frt, *kecske* 13—15 frt.

Egyéb magvak: *mák* 33—40 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.90—7 frt, *apró* 7—11.00 frt, *tarka* 6—6.60 frt, *lenese* 8—9 frt, *borsó* héjas 10.50—13.60 forint, *köles* 4.75—4.75 frt, *kendermag* 7.95—8.00 frt, *repeze* 13.00—13.50 frt. *löhére* 35—42 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. *Régi széna* 2.20—2.80 frt, *muhar* 2.15—2.50 forint, *zsupszalma* 1.50—1.70 frt, *alomszalma* 1.30—1.65 frt.

Bőrök. *Ökörbőr száraz* 11—18 kgként 84—92 frtig, *tehenbőr száraz* 84—92 frt. *Nyers ökörbőr* (20 kg.-tól 35 kg.-ig) 32—37 frtig, *tehenbőr nyers* (20 kg.-tól 45 kg.-ig) 33—41 frtig. *Juhbőr* gyapjas, páronként 32—34 frt.

A NAGY KRACH!

New-York és London nem kimélték meg az európai száraz-földet és ezért egy nagy ezüstgyár indítatva örezte magát, hogy az egész készletet csak a munkacserő egy kis kárpótlása ellenében eladja. Én meghatalmazva vagyok ezen megbízást teljesíteni. Én tehát bárkinek megküldöm a következő tárgyakat pusztán a kárpótlásért, **6 frt 60 krért;** és pedig:

- 6 darab finom asztali kés, valódi angol pengével,
- 6 „ amerikai szab. ezüst velltát egy darabból,
- 6 „ „ „ „ evőkanalat,
- 12 „ „ „ „ kávéskanalat,
- 1 „ „ „ „ levesmerőt,
- 1 „ „ „ „ tejsmerőt,
- 2 „ „ „ „ tojás-serleget,
- 6 „ angol Viktoria-tálca,
- 2 „ igen hatásos gyertyatartó,
- 1 „ teaszűrőt,
- 1 „ finom cukorporzó

44 drb összesen 6 frt 60 kr.

Mind e fenti **44** tárgy előbb 40 forintba került (s most csak **6 frt 60 kr.** minimális áron kapható. — Az amerikai szab. ezüst egy kívül-belül fehérnem, mely ezüst 25 esztendőig is megtartja, a miért szavatoltatik. Legjobb bizonyíték, hogy ezen hirdetés **nem csalás.** Kételezem magam itt, a nyilvánosság előtt, bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni és senki sem mulassa el azt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

alkalmi és nászajándékul,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas.

Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-NÁL az egy. amerikai szab. ezüstgyárak főigynöksége
Wien, II., Rembrandtstrasse 19—17. Telefon 7114.

Szétküldés a vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Ehhez **TISZTÍTÓPOR** 10 kr.

Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém).

Kivonat az elismerő levelekből:

A küldeményt megkaptam s nagyon meg vagyok vele elégedve, kérek még egy küldemény remek garnitúrát 6 frt 60 krért. Kolozsvár, *Báró Bánffy*.

A remek garnitúrával teljesen meg vagyok elégedve. Lulbach, *Bartusch Otto*, kapitány a 37. gyalogezrednél.

A küldeményt megkaptam és azonnal teljesen meg vagyok elégedve, kérek még egy ugyanilyen küldeményt. Bozovics, *Keresztes Sándor*, főszolgabíró.

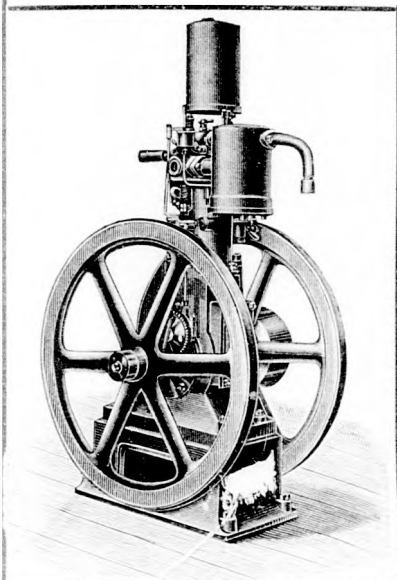

Ganz és Társa

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság

B U D A P E S T E N.

Petroleum és benzinmotoraink,

petroleum és benzin
lokomobiljaink

(Bánki és Csonka szab.
rendszere.)

**adómentes ásványolajjal
a legolcsóbb
hajtóerő.**

Hatósági engedély
nélkül
bárhol felállítható.
nem tűzveszélyes,
egyszerű, tartós
szerkezetű,
gépészre nincs
szükség.

Árjegyzéket kívá-
natra küldünk.

21 kiállításon első pályadíjat nyert!

Szabadalmazott

amerikai kézi vetőgép

használható: buza-, árpa-, zab-, rozs-, ken-
der, rizsa és fűmagvetésre.

Óránkint 1 1/2—3 magyar holdat lát el vetőmaggal.
A magot mintegy 12 méternyi távolságra
szórja el.

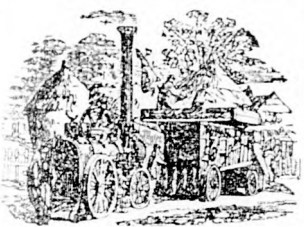
1/3-résznyi munkamegtakarítás!
1/2-résznyi mag megtakarítás!

Könnyen kezelhető oly egének által is,
kik különben kézzeli vetésre képtelenek.

KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐK:

BÁRDOS ÉS BRACHFELD műszaki
árúszlet

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 23. és Teréz-körút 28. sz.

GRAEPEL HUGO

gép- és rostalemez-gyár, malomépítész

Budapest, V. ker., Külső váczi-út 46. szám.

Marshall, Sons & Co. Lmt

angolországi gépgyár vezérigynöke ajánl utolérhetlen szerkezetű és minőségű Marschal-féle

gőzmozgonyokat és gőzeséplőgépeket,

szabadalmazott

kombinált gabona- és lóhere cséplőgépeket két cséplődobbal,

szabadalmazott gabonacséplőgépeket kombinálva kukoriczamorzsolóval, — Gibás-féle szabadalmazott kazalozó
készüléket (golyát), Harrison-féle „Albion” örlőgépeket.

Malomépítészeti osztályom elvállal gazdasági malmok, magas-
és vāmörliő-malmok teljes berendezését és takarmánycamrák felállítását.

A „Budapesti Tattersall” (volt Lótenyésztés emel. al. r.-t.)

Budapest, „Tattersall” helyiségeiben

(k.-keresési-ut 17—19., a keleti pályaudv. leszálló oldalával szemben)

f. évi október hó 10., 11. és 12-én

MÉNLO VÁSÁRT

rendez.

Bejelentések zárlata szeptember hó 30-ika. A
bejelentések legezésrűbben a Tattersall titkárságánál kap-
ható bejelentési lapokon eszközöndök. Egyébkénti bejelen-
téseknél a ménló *kora, színe, származása* (apja, anyja),
vére (angol tele, vagy félvér, — arab, gidrán, furioso, lipizzai
stb. stb.), *magysága és ára feltétlenül közöndök.*

Minden darab bejelentett ménért a *bejelentéssel egy-
idejűleg* 5 frt bejelentési díj fizetendő.

Vásárjog-illetmény fejében pedig az eladott ménék ár-
ból 20% fizetendő a társaság pénztárába. *A ménék október
8-ika előtt istállózásra fel nem küldöndök.*

Az igazgatóság.

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték három-
negyed részéig 20—60 év közti időre
készpénzben. Birtokos felmondhat,
pénzintézet nem mondhat fel. Cse-
kély kamattal tőke is törlesztetik.

Lebonyolítás legrövidebb idő alatt.

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. —
Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás **díjtan.** Beküldendő csakis
telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

Budapest, VI., Váci-körút 39.

Intézetünk az egyedüli, mely az ország minden me-
gyéjéből, hatóságok, testületek és a legtekintélyesebb
földbirtokosok által okmány-szerűleg ajánlva van.

1897. évi forgalom: 25,223 mm.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési” vállalat Budapest. Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Mindenemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNY-
 TÁRSASÁG
 ezelőtt **PfANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK,
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **BUDAPEST** *
 VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
 (ROYAL SZÁLLODA)

Veszünk

a legmagasabb napi
 árakon

Czirokszakált,

továbbá

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

mindennemű takarmány-vető, és takarmányfü-magvakat

mint

lóhere, luczerna, baltaczim, biborhere és egyéb heremag-
 féléket, tavaszbükköny, tavaszi borsó, szöszös bükköny,
 csibehur, mustár, muhar, takarmányrépa-magvakat, csomós
 ebir, angol, olasz, francia perjéket.

I^a Rézgálicz 98-99%

jegecsekben és örölve és egyéb permetező anyagok továbbá

Szuperfoszfát,

chilisalétrom,
 kénsavas-káli,
 kénsavas-ámmon,

Szőlőtrágya-compositio

és egyéb műtrágyaféléket legjutányosabban ajánl:

a „Hungária” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest, Váci-körút 21.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)